

Natur och Miljös verksamhets- och ekonomiplan för perioden 2009-2011

Förbundets treåriga verksamhets- och ekonomiplan är ett strategiskt dokument som drar upp riktlinjer för planering av förbundets verksamhet. Planen godkänns av förbundskongressen. Dessutom görs årliga verksamhetsplaner och budgetar.

Verksamhetsplanen omfattar verksamhet på förbunds nivå och den genomförs huvudsakligen av förbundets anställda. Den mångsidiga verksamheten som utförs i lokalföreningar och av andra frivilliga omnämns endast såvida de har en central roll för uppnåendet av målsättningarna på förbunds nivå.

Allmänna principer

Natur och Miljö är den svenskspråkiga riksorganisationen för natur- och miljövård i Finland, som har fungerat i snart fyrtio år. Vi har flera viktiga funktioner som vi bör kunna svara för. I en tid av radikala förändringar i samhället är vår uppgift att styra dessa i en miljömässigt hållbara riktning. Genom **opinionsbildning och miljöpolitisk** påverkan har vi inflytande på normstyrningen och samhällsliga strukturer som möjliggör en miljöanpassad livsstil. Vi för naturens talan vid förhandlingsborden och pekar på brister i beslutsprocesser hos myndigheterna, företag och andra samhällsaktörer. **Genom informations spridning** ger vi människor kunskap om natur- och miljöfrågor på svenska. Den uppskattade tidskriften Finlands Natur fungerar fortsättningsvis som förbundets viktigaste språkrör medan hemsidorna fungerar som informationsbas där relevant information finns samlad i färdigt utvald form. Det är dock genom **miljöfostran**, riktad till alla åldersgrupper, som vi kan ändra attityder och omvandla kunskap till handling. Genom egna erfarenheter och upplevelser i tidig ålder formas en livslång hänsyn till miljön. Vår styrka ligger i vår medlemskår och som förbund bör vi lyhört erbjuda våra medlemmar de **tjänster** de behöver.

Miljöpolitisk påverkan, opinionsbildning, informations spridning och miljöfostran i samarbete med lokalföreningar, andra aktiva medlemmar och aktörer binds samman i **kampanjer och projekt**. I dessa driver vi intensivt och fokuserat enskilda miljöfrågor och kan därmed även profilera oss genom dem. Kampanj- och projektverksamheten bör utformas så att den stöder de tematiska helheterna i verksamhetsplanerna.

Centrala teman

Natur och Miljös verksamhet bedrivs utgående från några utvalda centrala teman. En klar fokusering av kärnverksamheten är nödvändig för att uppnå våra höga målsättningar beträffande kvalitet och resultat. Alla miljöfrågor kan inte bevakas med samma intensitet. Vi måste dock ha beredskap och kapacitet att reagera på aktuella företeelser och skeenden som hotar miljön eller viktiga naturvärden.

Under åren 2009–2011 kommer Natur och Miljö att fokusera sin verksamhet kring följande teman:

Energi och klimat

Diskussionen kring energifrågor har en bred samhällsförankring i och med den pågående klimatförändringen. Klimatfrågan är därmed inte längre en fråga enbart för miljösektorn. För att svara på framtidens krav i form av lägre koldioxidutsläpp och minskad användning av fossila bränslen måste energikonsumtionen minska avsevärt och produktionen riktas till mer ekologiskt hållbara lösningar.

Natur och Miljö arbetar för större energieffektivitet och energisparande. Vi kommer även att förespråka övergång till förnybara energikällor framom fossila bränslen under förutsättningen att deras miljöbelastning inte är ohållbar. Natur och Miljö motsätter sig fortfarande bestämt kärnkraft som elproduktionsform. Vi vill se Svenskfinland som föregångare och kommer att erbjuda verktyg och modeller för fossilfria lösningar.

Östersjön och övrigt vattenskydd

Östersjön är ett unikt hav som hotas av övergödning, främmande arter, miljögifter och oljeutsläpp. Östersjöns tillstånd är ytterst oroväckande varför Östersjöfrågorna fortsättningsvis kommer att vara centrala för oss. Kustvattnens tillstånd är en fråga som engagerar vår medlemskår, som huvudsakligen bor vid kusten och i skärgården.

Övergödningen är det största hotet mot Östersjöns framtid. Natur och Miljö kommer i huvudsak att fokusera på näringsutsläppen från jordbruket och avloppsvattenhanteringen både i tätorter och i glesbygden. Grundprincipen för arbetet är recirkulering av näringen så den inte hamnar i vattendragen. De grunda havsvikarna är speciellt sårbara och hotade områden på grund av den ökande exploateringen av stränderna. Speciellt regleringen av småskaliga muddringar fungerar bristfälligt och det uppmärksammas i vår verksamhet. Undervattensnaturens fascinerande landskap bör även framhävas som motvikt mot alla larmrapporter från vårt hav. Natur och Miljö kommer att uppmärksamma problematiken med de sura alunjordarna och arbeta för att minska deras belastning på vattendragen. Vi kommer att bevaka uppföljningen av olika nationella program som berör vattenvård och -vattenskydd samt revidering av relevant lagstiftning.

Natur och Miljö fortsätter som medlem och som Finlands representant i styrelsen för Coalition Clean Baltic (CCB), ett nätverk av miljöorganisationer inom Östersjöns tillrinningsområde som arbetar med frågor som berör Östersjöns tillstånd.

Miljömedveten livsstil

Finländarens ekologiska fotspår är bland de högsta i världen. Vår materiella konsumtion överskrider jordens bärformåga och måste vändas i en mer hållbar riktning, även om det innebär en sänkt materiell standard och minskad rörelsefrihet.

Allt fler människor reflekterar över den egna livsstilens inverkan på miljön. Allt fler inser också att en god livskvalitet kan upprätthållas med mycket mindre materiell konsumtion. Natur och Miljö vill ge tankeställare, förebilder, konkreta verktyg och exempel speciellt riktat till barnfamiljer. Vi vill också föra samman miljömedvetna personer och sådana som inte ännu gått från tanke till handling. Olika typer av både virtuella och mer traditionella nätverk används för att stärka människors miljömedvetna livsstil. Fokus ligger på maten, transporter och boende som är viktiga delar av vårt dagliga liv som påverkar vårt ekologiska fotspår.

Biologisk mångfald

Biologisk mångfald innebär mångfald av både gener, arter, habitat och hela ekosystem. Natur och Miljö strävar efter att bevara biodiversiteten i sitt verksamhetsområde både på habitat- och på artnivå. Tyngdpunkten ligger i bevarandet av kust- och skärgårdsskogar med speciella livsmiljöer som lundar, moskog med rikligt innehåll av död ved, primära landhöjningsskogar samt flador och glon med omgivningar. I fråga om artskyddet fästs speciell uppmärksamhet vid de hotade arterna.

I övrigt fokuseras artskyddet såsom tidigare på stora rovdjur och säl. Vår ambition är att öka människornas kunskaper om de stora rovdjuret och fokusera på vilka möjligheter det finns att dela livsrum med dem.

Ett positivt förhållande till naturen skapar en vilja att värna om naturens mångfald. Kunskap om naturen är en viktig förutsättning för att kunna bedöma effekterna av olika verksamheter.

Den allt mer intensiva markanvändningen förändrar och inverkar på naturen och miljön. Vid planläggning fastslås även områdenas infrastruktur, något som såväl direkt som indirekt kan medföra betydande negativa miljöeffekter. Den känsliga skärgårdsnaturen exploateras för en allt effektivare markanvändning.

Verksamhetsformer

Opinionsbildning och miljöpolitisk påverkan

Natur och Miljö bevakar miljöproblem och följer med myndigheters och beslutsfattares miljöpolitik. Beredningen av lagstiftning och andra relevanta miljöbeslut är i Finland öppen och medborgarorganisationer ges i regel goda påverkningsmöjligheter. Vi är en erkänd **remissinstans** i miljöärenden och inbjuds ofta till beredande **arbetsgrupper**. Denna verksamhet kräver särskild sakkunskap och resurser för att ge goda resultat. Prioriteringen av vilka frågor vi engagerar oss i sker på basis av verksamhetsplanernas tyngdpunktsområden. Synergieffekter uppnås bäst om remissarbetet kan samordnas med kampanjer eller projekt.

Genom **miljöpolitiska kampanjer och projekt** kan Natur och Miljö genomdriva konkreta förbättringar i miljörelaterade samhällliga strukturer till exempel genom olika former av norm- och ekonomisk styrning.

Natur och Miljö uppfattas som en trovärdig och saklig aktör i den offentliga debatten. Vi uttalar oss i frågor på riksnivå, medan lokalföreningarna i första hand uttalar sig i lokala frågor. I egenskap av svenskspråkig

riksorganisation är våra åsikter i aktuella miljöfrågor av intresse för massmedia i Svenskfinland. Vår linje i aktuella miljöpolitiska frågor skall definieras tydligt och förankras i medlemskåren. Vi har stor synlighet i massmedia och väcker debatt genom att skriva **insändare** och **debattartiklar** samt informera genom **pressmeddelanden** och genom att ge **intervjuer** i massmedia.

Informationsspridning

Det råder inte brist på information i dag, snarare ligger problemet i att sälla bland all den information som finns tillgänglig. Speciell sakkunskap krävs ofta för att gallra bland all befintlig miljöinformation, då den kan vara motstridig och komplex. Natur och Miljö strävar efter att samla relevant information till lättillgängliga ”paket” för olika målgrupper. Vi har ett särskilt ansvar att sammanställa och sprida aktuell miljöinformation på svenska anpassad till finländska förhållanden.

Natur och Miljö ger ut **Finlands Natur** dels som en medlemsförmån för förbundets medlemmar och dels som en tidskrift man kan prenumerera på. Tidningen bjuder på intresseväckande och engagerande läsning om det mesta som har med natur, naturskydd och miljövard att göra. Finlands Natur utkommer i fyrfärgstryck med sex nummer per år. Målsättningen är att öka antalet sidor per nummer och publicera fler egna undersökningar och utredningar. Satsningar på att öka antalet prenumeranter görs kontinuerligt och nya sätt att marknadsföra tidningen prövas.

Natur och Miljös **hemsidor** utvecklas kontinuerligt i takt med förbundets och samhällets behov och den tekniska utvecklingen. Målsättningen är att våra hemsidor är den ledande portalen för miljöinformation på svenska i Finland där besökare dels får ta del av ny relevant information och dels kan ventilera sina frågor interaktivt med andra miljöintresserade runt om i Svenskfinland.

Publikationer, tryckta broschyrer och häften av hög kvalitet är en viktig form av informationsspridning. I huvudsak sker utgivningen av dessa i anslutning till kampanjer och som särskilda projekt.

Miljöfostran

Målet med Natur och Miljös miljöfostran är att förbättra människornas kunskaper och attityder så att det resulterar i förändrade handlingsmönster, aktionsvilja och aktionsfärdigheter. Speciellt vill vi betona vikten av de egna upplevelserna och erfarenheterna i ett led att förändra människors handling. Redan under barndomen utstakas grunderna för värderingar som vuxen, då möjligheterna till självständigt agerande är större. Därför är verksamheten för barn och unga en av våra grundstenar. Målsättningen är att miljöfostran inte bara innebär barn- och ungdomsverksamhet utan breddas även till andra målgrupper. Vi vill väcka intresset och fascinationen för naturen, inspirera våra medlemmar till miljöhänsyn och ge konkreta handlingsmodeller i det vardagliga livet så att alla finlandssvenskar tar sitt ansvar för miljön.

Natur och Miljös miljöfostran för barn och unga består av ett flertal starka koncept. Naturskolverksamheten utvecklas vidare på våra två befintliga naturskolor: **Naturskolan Uttern** i Sjundeå och **Kvarkens naturskola** i Österbotten. I mån av möjlighet etableras en ny **naturskola på Åland** för att ytterligare stärka nätet av utomhusundervisning i Svenskfinland.

Vi vill stärka det genomsyrande miljöfostransarbetet i skolor genom att erbjuda miljöprogrammet **Grön Flagg** på svenska för skolor och daghem och vidareutveckla **utbildningspaketet för lärare**.

Verksamhet för barn arrangeras i form av bland annat **läger**. Genom ungdomsarbetet vill vi fostra aktiva medborgare. Ungdomsgruppen **NoMug** stärks och uppmuntras till större självständighet. **Miljöaktionsdagarna** eller motsvarande nationella evenemang ger miljöintresserade ungdomar möjligheten att knyta kontakter.

Natur och Miljö vill uppmuntra alla sina medlemmar till att röra sig i naturen och vill särskilt främja **fältbiologi**, dvs. människors förmåga att göra iakttagelser när de rör sig i naturen. Målsättningen är också att öka intresset för naturstudier som hobby. Projekt som *Följ med våren* och *De vilda blommornas dag* stöder denna målsättning.

Upplevelser i form av gemenskap kring miljöfrågor, rollmodeller och utbyte av idéer vill vi erbjuda genom bland annat kursverksamhet, livsstilsklubbar och diskussionsforum på nätet.

Service till medlemmar

Natur och Miljö har lokalföreningar runt om i Svenskfinland från Lovisa i öster till Åland i väster och Jakobstad i norr. Förbundets uppgift är att stöda och tjäna medlemmarna och vara lyhörd för signaler från fältet.

Centralkansliet erbjuder **informations- och marknadsföringskanaler** för lokalföreningarna genom bland annat Finlands Natur samt förbundets hemsidor där lokalföreningarnas verksamhet kommer till en bredare kännedom. Förbundet erbjuder även lokalföreningarna egna **hemsidor**. **Material** som vi tar fram finns fritt tillgängligt för lokalföreningarna att använda i eget syfte.

Förbundet erbjuder lokalföreningarna **stöd och råd** i juridiska och ekonomiska frågor, samt erbjuder dem råd för t.ex. föreningsadministration och projektförvaltning. Vi utvecklar ett **expertregister** där lokalföreningar och andra aktiva kan få idéer om experter, föredragshållare, kursledare etc. Vi arrangerar **medlemsträffar**, t.ex. i samband med förbundsmötet och Oktoberfesten, där naturintresserade kan komma samman och utbyta idéer och erfarenheter samt bygga en stark gemenskap. Förbundet sköter också lokalföreningarnas **register** över medlemmar anslutna till Natur och Miljö och sköter medlemsfaktureringen. Förbundet bevakar lokalföreningarnas intresse i kommunsammanslagningar i Svenskfinland.

Nationellt och internationellt samarbete

Natur och Miljö är en del av ett globalt nätverk av miljöorganisationer. Samarbete och nätverk mellan organisationer inom landet och internationellt har stor betydelse då miljöfrågor ofta är gränslösa. Samarbetet med andra organisationer bygger på gemensamma intressen. För oss är det viktigt att även gällande internationellt samarbete fokusera på verksamhetsplanens centrala teman.

Natur och Miljö samarbetar med svenskspråkiga riksorganisationer för att sprida miljöinformation på svenska. I konkreta miljöfrågor strävar vi efter en konstruktiv dialog med intresseorganisationer inom exempelvis lantbruks- och fiskerisektorn. På det nationella planet samarbetar vi med andra finländska miljöorganisationer genom konkreta kampanjer och i bevakningen av miljöpolitiska frågor. Vi upprätthåller kontakter till de nordiska naturskyddsförbunden. Samarbetet med miljöorganisationer i alla Östersjöns kuststater sker genom medlemskapet i nätverket Coalition Clean Baltic. Vi får information om beredningen av EU-lagstiftningen via medlemskapet i EEB och för fram de europeiska miljöorganisationernas åsikter till beslutsfattare i Finland. Vi är också medlem i den internationella naturvårdsunionen IUCN.

Ekonomi

Förbundets ekonomi förväntas hållas stabil och inte genomgå större omställningar under tidsperioden 2009–2011. Målsättningen är att utveckla verksamheten och därmed omsättningen. Omsättningen förväntas öka balanserat tack vare såväl ökade inkomster som kostnader. På intäktssidan förväntas verksamhets-, bidrags- och medlemsintäkterna öka. Detta kan ske tack vare utvecklad verksamhet och bättre marknadsföring. På utgiftssidan är det främst personalkostnaderna som förväntas öka. Möjligheten att driva större kampanjer och projekt kommer fortsättningsvis att vara bunden till hur angelägna dessa uppfattas av bidragsgivare. Förbundets egna kapital förväntas hållas stabilt under tidsperioden.

Organisationen

Medlemsantal

Medlemskåren är vår viktigaste resurs. Medlemmarnas stöd och aktiva deltagande i verksamheten ger kraft åt våra aktiviteter och ställningstaganden.

Målsättningen är att vårt medlemsantal under tidsperioden skall stiga med 200 medlemmar per år och att vi således vid utgången av år 2011 skall ha 4300 medlemmar. Detta skall ske genom aktiv medlemsvärvning, som beaktas genomgående i förbundets verksamhet, och genom fokuserad verksamhet. Dessa två förväntas båda bidra till en profilhöjning av vår verksamhet och vårt förbund.

Kansli, personal

Natur och Miljö strävar efter att ha professionell och motiverad personal som trivs med sitt arbete och omfattar förbundets värdegrund. Arbetsbördan är lämplig för de anställda och organisationen av arbetet är välfungerande. Plattformer för ideellt arbete vidareutvecklas för att bättre kunna ta vara på styrelsens och andra aktivas specialkompetens.

Natur och Miljös centralkansli finns i Helsingfors. Nyanställningar anpassas till den ekonomiska utvecklingen. Projektanställningar utnyttjas för kortare projekt.